

Переклала з англійської *Ольга Чала-Піддубняк*

Перекладено за виданням:

The Exchange by John Grisham

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, whether electronic, mechanical, photocopying, recording or other kind, without the prior permission in writing of the owners.

Усі права застережено. Жодну частину цієї публікації не можна відтворювати, зберігати в системі пошуку інформації чи передавати в будь-якій формі будь-яким способом — електронним, механічним, ксерокопіюванням або іншим способом — без попереднього письмового дозволу власника.

Грішем Дж.

Г 85 Викуп : Роман / Джон Грішем ; Пер. англ. О. Чалої-Піддубняк. — К. : Стоун Паблішинг, 2026. — 344 с.

ISBN 978-966-948-920-3

У приголомшливому юридичному трилері Джона Грішема йдеться про події міжнародного масштабу. Тут ми знову зустрічаємося з Мітчем Мак-Діром, блискучим головним героєм роману «Фірма».

Минуло п'ятнадцять років. Мітч та Еббі живуть на Мангеттені, і Мітч — партнер у найбільшій юридичній фірмі у світі. Старший колега в Римі просить Мітч про послугу, і той вирушає в далеку подорож — аж до Стамбула та Триполі. Проте Мітч опиняється в центрі злочинної змови, яка має наслідки для всього світу. Знову мішенню стали колеги, друзі та родина Мак-Дірів. Мітч — майстер йти на крок попереду своїх супротивників, але цього разу йому нема де сховатися.

УДК 821.111

© Belfry Holdings, Inc., 2023

© Чала-Піддубняк О., переклад, 2024

© ТОВ «Стоун Паблішинг», 2026

ISBN 978-966-948-920-3

РОЗДІЛ 1

На сорок восьмому поверсі блискучого хмарочоса на південному краю Мангеттена Мітч Мак-Дір стояв самотою у своєму кабінеті й дивився у вікно на Батері-парк і бурхливі води за ним. Судна всіляких форм і розмірів перетинали гавань. Майже нерухомо стояли величезні вантажні кораблі, наповнені контейнерами. Дещо повільно проплив повз острів Елліс пором зі Стейтен-Айленда. Вирушив у океан круїзний лайнер, натоптаний туристами. До міського причалу ефектно наближалася мегаяхта. Якийсь відчайдух на п'ятнадцятифуртовому катамарані носився зигзагами по воді, ухиляючись від усіх небезпек. Окрім того, не менше п'яти гелікоптерів у повітрі заввишки з тисячу футів над водою дзижчали, як розлучені шершні. Далеко на мосту Веррацано стояли вантажівки — бампер до бампера. Леді Свобода велично спостерігала за всім цим зі свого місця. Це був дивовижний вигляд, яким Мітч намагався милуватися принаймні раз на день. Іноді йому це вдавалося, але більшість днів були надто напруженими, щоб він мав час для такого неробства. Він жив за годинником, який керував його життям, так само як і життям сотень інших юристів у будівлі. Фірма «Скаллі та Першинг» мала понад дві тисячі компаній, розкиданих по всьому світу, і марнославно вважала себе головною міжнародною фірмою на планеті. Її нью-йоркські партнери, серед яких була й контора Мітч, дозволили собі величезні офіси в центрі фінансового району. Фірмі було вже сто років, і від неї тхнуло престижем, владою та грошима.

Мак-Дір поглянув на годинник і відійшов від вікна. Двійко колег постукали у двері та увійшли, збираючись на чергову нараду. Коли вони розсілися за маленьким столиком, секретарка запропонувала каву. Усі відмовилися, і вона пішла. Їхнім клієнтом була фінська транспортна компанія, яка мала проблеми в Південній Африці. Тамтешня влада наклала ембарго на вантажний корабель, наповнений електронікою з Тайваню. Порожне судно коштувало близько ста мільйонів. Повністю завантажене воно коштувало вдвічі більше, і в південноафриканців виникли деякі питання щодо тарифів. Мітч був в Кейптауні двічі за минулий рік і не дуже хотів туди повертатися. За пів години він відпустив цих колег зі списком інструкцій і запросив до кабінету наступних двох.

Точно о 17:00 він відпустив секретарку додому, а сам пройшов повз ліфти до сходів. Мітч волів якнайрідше користуватися ліфтами, щоб уникнути безглуздої балаканини зі знайомими й незнайомими юристами. У фірмі він мав багато друзів та лише кілька відомих йому ворогів, проте постійно доводилося зустрічатися з новоспеченими партнерами* й нетерплячими молодшими партнерами, чії обличчя та імена треба було впізнавати. Часто він не міг цього зробити й не мав часу на те, щоб проштудіювати довідник персоналу й спробувати всіх запам'ятати. Багато з них просто звільняться ще до того, як він дізнається їхні імена.

Підйом сходами відзначався на ногах і легенях, і завжди нагадував Мітчу, що він давно не в коледжі, більше не грає у футбол та баскетбол, тож йому не завадить хоч так побігати. Мак-Діру був сорок один рік, і він досі був у пристойній формі,

* Партнери в юридичних фірмах США та деяких інших країн — співробітники-юристи, які вважаються повноправними учасниками бізнесу та беруть участь у розподілі прибутку. Водночас на них накладається й корпоративна відповідальність за будь-які збитки, заподіяні клієнтам з вини інших партнерів. Молодші партнери беруть участь у розподілі прибутків не всієї фірми, а лише того відділу, у якому працюють. — Тут і далі прим. пер.

бо стежив за своїм харчуванням і пропускав обід принаймні тричі на тиждень, займаючись натомість у тренажерному залі фірми. Ще одна пільга, передбачена лише для партнерів.

Він дійшов до сорок другого поверху й швидко попрямував до кабінету Віллі Бекстрема, ще одного партнера, який міг дозволити собі розкіш не виставляти погодинних рахунків. Віллі обіймав варту заздросі посаду, керуючи програмами фірми *pro bono*, і, хоча він відробляв свої години, рахунків він не надсилав. Бо такі рахунки ніхто не оплачував. Правники «Скаллі» заробляли багато грошей, особливо партнери, але водночас фірма була сумно відома серед юристів своєю прихильністю до роботи *pro bono*. Вона брала участь у складних справах по всьому світу. Від кожного юриста вимагалось пожертвувати принаймні 10% свого часу на різноманітні справи, які призначав Віллі.

Усередині фірми відбувався розкол у питанні про безоплатну роботу. Половині юристів це подобалося, бо давало бажаний відпочинок від напруженої діяльності, пов'язаної з представництвом інтересів корпоративних клієнтів. Кілька годин на місяць юрист міг представляти фізичну особу чи некомерційну організацію, яка мала проблеми, і не турбуватися про надсилання рахунків і отримання грошей. Друга половина на словах визнавала високу ідею праці заради суспільного добра, але вважала це марнотратством. Ці 250 годин на рік можна було б краще витратити на заробляння грошей і покращення своєї репутації в різних комітетах, які визначали, кого підвищити, кого зробити партнером і кого, врешті-решт, вигнати геть.

Віллі Бекстром підтримував з усіма мир, що насправді було не так уже й важко, оскільки жоден юрист чи юристка, незалежно від їхніх амбіцій, ніколи не наважилися б критикувати агресивні програми *pro bono*, з якими працювала фірма.

* Безкоштовні добровільні юридичні послуги для тих, хто їх потребує.

«Скаллі» навіть присудила щорічні нагороди своїм юристам за видатні заслуги в служінні нужденним.

Зараз Мітч проводив за благодійною роботою чотири години на тиждень, працюючи з притулком для безхатченків у Бронксі та представляючи інтереси клієнтів, які боролися з виселенням. Це була безпечна, чиста офісна робота, чого він і хотів. Сім місяців тому він спостерігав, як засуджений до смертної кари в Алабамі промовляє останнє слово перед страпою. За шість років він витратив 800 годин, марно намагаючись врятувати цього хлопця, і дивитися, як він помирає, було боляче, Мак-Дір сприйняв це як власну невдачу.

Мітч не був упевнений, чого хоче Віллі, але той факт, що той його покликав, був зловісним знаком.

Віллі був єдиним юристом у «Скаллі», хто збирав волосся у хвостик на потилиці, до того ж поганенький хвостик. Волосся було сивим, так само як і борода, і якихось кілька років тому хтось із вищого керівництва обов'язково наказав би йому поголитися й підстригтися. Але фірма наполегливо працювала над тим, щоб позбутися свого закостенілого іміджу клубу білих комірців, заповненого білими чоловіками в темних костюмах. Однією з її радикальних змін стала відмова від дрес-коду. Віллі відростив волосся та вуса й ходив на роботу в джинсах.

Мітч, досі в темному костюмі, хоча вже без краватки, сидів за столом навпроти колеги, і певний час вони вели світську розмову. Нарешті Віллі дійшов до головного:

— Послухай, Мітч, на півдні є одна справа, і я хочу, щоб ти на неї подивився.

— Будь ласка, не кажи мені, що це знову хлопець у камері смертників.

— Хлопець у камері смертників.

— Я не можу її взяти, Віллі. Будь ласка. У мене було два таких за останні п'ять років, й обидва дістали голку.* Мій по-служний список не дуже хороший.

* Розмовна назва смертельної ін'єкції як способу страти.

— Ти чудово попрацював, Мітч. Ніхто не зміг би врятувати цих двох.

— Я не можу взяти ще одного.

— Ти принаймні мене послухаєш?

Мітч погодився, знизавши плечима. Прихильність Віллі до справ у камерах смертників була легендарною, і лише деякі юристи «Скаллі» наважувалися відмовити йому.

— Добре, я послухаю.

— Його звати Тед Керні, і йому залишилося дев'яносто днів. Місяць тому він прийняв дивне рішення відмовитися від своїх адвокатів, усіх, їх у нього була ціла команда.

— Звучить божевільно.

— О, так. Надзвичайно божевільно, ймовірно, вкрай шалено з погляду закону, але в штаті Теннессі таке дозволяється. Десять років тому він застрелив трьох офіцерів відділу боротьби з наркотиками, що працювали під прикриттям під час розслідування, яке після того зійшло нанівець. Тіла валялися всюди, загалом на місці події виявлено п'ятеро загиблих. Тед сам мало не загинув, але його вдалося врятувати, щоб пізніше стратити.

Мітч розчаровано засміявся й сказав:

— І тут я такий — приїжджаю верхи на білому коні й рятую хлопця? Ну ж бо, Віллі. Скажи мені щось, з чим можна було б працювати.

— Практично нема із чим працювати, крім його божевілля. Проблема в тому, що той хлопець, ймовірно, сам не захоче тебе бачити.

— Тоді навіщо ти мене покликав?

— Бо ми повинні спробувати, Мітч, і я думаю, що ти наш найкращий вибір.

— Слухаю далі.

— Ну, він мені дуже нагадує тебе.

— Красенько дякую!

— Ні, серйозно. Він білий, твого віку, з округу Дейн штату Кентуккі.

Якусь секунду Мітч не міг відповісти, а потім спромігся сказати:

— Чудово. Ми, мабуть, кузени.

— Я так не думаю, але його батько працював на вугільній шахті, як і твій. І так само там загинув.

— Моя сім'я — заборонена тема.

— Вибач. Тобі пощастило, оскільки вистачило розуму вібратися. Теду ж — ні, і невдовзі він зв'язався з наркотиками — і як споживач, і як дилер. Він із кількома друзями перевозив велику партію наркоти неподалік від Мемфіса, аж тут на них влаштували засідку співробітники відділу з боротьби з наркотиками. Усі загинули, окрім Теда. Схоже, йому нарешті пощастило.

— Немає сумнівів щодо його вини?

— Звичайно, ні, журі не сумнівалося. Проблема не в провині, а в тому, що він божевільний. Ідея така: його оглянуть деякі спеціалісти, наші лікарі, й останньої хвилини всі заспівають «Радуйся, Маріє». Але спочатку хтось має поїхати й поговорити із цим чолов'ягою. Зараз він не приймає відвідувачів.

— І ти думаєш, що ми зблизимся?

— Це мало ймовірно, але чому б не спробувати?

Мітч глибоко вдихнув і спробував придумати інший вихід. Щоб виграти час, він запитав:

— У кого справа?

— Ну, технічно ні в кого. Тед зараз сам собі тюремний адвокат. Він подав необхідні документи, щоб відмовитися від своїх адвокатів. Довгий час його інтереси представляв Амос Патрік, один із найкращих тамтешніх юристів. Ти знаєш Амоса?

— Я зустрічав його одного разу на конференції. Доволі непересічна особа.

— Більшість адвокатів камери смертників — непересічні особи.

— Послухай, Віллі, я не хочу ставати відомим як адвокат, який захищає засуджених до смертної кари. Двох я вже був

захищав, і цього достатньо. Ці справи з'їдають тебе й стають всепоглинальними. За смертю скількох твоїх клієнтів тобі доводилося спостерігати?

Віллі заплющив очі й глибоко вдихнув.

— Вибач, — прошепотів Мітч.

— Занадто багатьох, Мітчу. Скажімо так, доводилося. Слухай-но, я розмовляв з Амосом, ми довго говорили, і йому подобається ця ідея. Він відвезе тебе до в'язниці, і хтосна, можливо, Тед визнає тебе досить цікавим хлопцем, щоб побалакати.

— Це скидається на глухий кут.

— Через дев'яносто днів це, безумовно, буде глухий кут, але принаймні ми спробуємо.

Мітч встав і підійшов до вікна. Вигляд з вікна Віллі дозволяв побачити захід сонця над Гудзоном.

— Амос у Мемфісі, так? — нарешті спитав він.

— Так.

— Я дійсно не хочу повертатися в Мемфіс. З мене вистачило тієї історії.

— То давня історія, Мітчу. То сталося п'ятнадцять років тому. Ти обрав не ту фірму, і тобі довелося піти.

— Довелося піти? До біса, вони мене там мало не вбили. Люди загинули, Віллі, і вся фірма потрапила до в'язниці. Разом зі своїми клієнтами.

— Вони всі й заслужили в'язницю, чи не так?

— Сподіваюся, але я теж постраждав.

— Але тепер їх там немає, Мітчу. Вони пішли за вітром.

Мітч повернувся до крісла й усміхнувся своєму другові.

— Просто цікаво, Віллі. Тут люди балакають про мене та про те, що сталося в Мемфісі?

— Ні, про це ніколи не згадують. Ми знаємо ту історію, але ніхто не має часу пліткувати про неї. Ти вчинив правильно, втік і почав спочатку. Ти одна з наших зірок, Мітчу, і лише це має значення для «Скаллі».